

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکز

/گروه نمایش هنر و معماری دانشکده

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش : ادبیات نمایشی

عنوان:

جایگاه تئاتر تعلیمی تربیتی (پداگوژی) در جلوگیری از زوال دوران کودکی در عصر

رسانه ها

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر مجید سرسنگی

استاد مشاور:

سرکار خانم منیژه محامدی

پژوهشگر:

سیدمحسن نبوی

زمستان ۱۳۹۰

تقدیم:

این پژوهش را با تمام وجود به پدر و مادر مهربان و همسر همراه فداکارم
تقدیم می‌کنم.

تقدیر و تشکر :

سپاس گذارم از اساتید گرانقدرم جناب آقای دکتر سرسنگی که زحمت استاد راهنمایی این پژوهش را قبول فرمودند و سرکار خانم محامدی که در مشاوره این تحقیق من را یاری نمودند.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب سید محسن نبوی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۸۰۶۵۱۷۹۴۰۰ در رشته ادبیات نمایشی که در تاریخ ۹۰/۱۱/۲۰

از پایان نامه خود تحت عنوان : جایگاه تئاتر تعلیمی تربیتی (پداگوژی) در جلوگیری از زوال دوران کودکی در عصر رسانه ها

بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدارک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: سیدمحسن نبوی

تاریخ و امضا:

بسمه تعالی

در تاریخ : ۹۰/۱۱/۲۰

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم/ آقای سیدمحسن نبوی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره

۱۸ تمام به حروف هجده تمام و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول : کلیات پژوهش
۲	مقدمه.....
۳	۱-۱ بیان مساله
۶	۲-۱ هدفهای تحقیق
۶	۳-۱ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب آن
۸	۴-۱ سئوالات و فرضیه های تحقیق.....
۸	۵-۱ چهارچوب نظری تحقیق
۹	۶-۱ تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی
۱۰	۷-۱ روش تحقیق.....
۱۱	۸-۱ منابع پژوهش
۱۱	۹-۱ جامعه و حجم نمونه
۱۲	۱۰-۱ محدودیت ها و مشکلات تحقیق.....

فصل دوم : کودک ، بازی، نمایش

۱۴	۲-۱ کودک و کودکی
۱۴	۲-۱-۱ مفهوم کودک و دوران کودکی
۲۰	۲-۱-۲ کودک و تاریخ نظریه اجتماعی
۲۸	۲-۱-۳ کودک و رویکرد نظریه اجتماعی

- ۳۷ نظریه جامعه شناسی کودکی ۴-۱-۲
- ۴۷ دوران کودکی از نظر روانشناسی ۵-۱-۲
- ۴۷ اهداف روانشناسی کودک ۶-۱-۲
- ۴۸ نظریات روانشناسی کودک ۷-۱-۲
- ۵۳ نقش بازی و نمایش در تعلیم و تربیت کودک ۲-۲
- ۵۳ مفهوم بازی و تربیت ۱-۲-۲
- ۵۶ نقش بازی در تعلیم و تربیت کودکان ۲-۲-۲
- ۶۴ نقش هنر در تربیت ۳-۲-۲
- ۶۹ بازی نقش و نمایش در تربیت ۴-۲-۲
- ۷۵ آموزش از طریق نمایش ۵-۲-۲
- ۷۷ هنردرمانی و درام درمانی ۶-۲-۲
- ۷۹ کاتارسیس در نمایش ۷-۲-۲
- ۷۹ بعد درمانی بازیهای نمایشی ۸-۲-۲

فصل سوم: تئاتر کودک و رسانه

- ۸۲ تئاتر کودک ۱-۳
- ۸۲ تاریخچه تئاتر کودک ۱-۱-۳
- ۸۳ ویژگی های تئاتر کودک ۲-۱-۳
- ۸۴ ضرورت تئاتر کودکان و نوجوانان ۳-۱-۳
- ۸۵ رسانه و جایگاه و ویژگی آن ۲-۳

- ۳-۲-۱ تاریخچه رسانه های جمعی ۸۵
- ۳-۲-۲ قدرت تاثیر رسانه های جمعی ۹۰
- ۳-۲-۳ الگوی تاثیر - رسانه ۹۲
- ۳-۲-۴ الگوی تاثیر - کودک ۹۴
- ۳-۲-۵ الگوی تاثیر - تعامل ۹۶
- ۳-۲-۶ رسانه ها و تغییر ارزش سنتی و شکاف نسلی ۱۰۱
- ۳-۲-۷ آیا تلویزیون و ماهواره موجب بزرگسالی زودرس می شود؟ ۱۰۹

فصل چهارم : تئاتر پداگوژیک (تئاتر تعلیمی تربیتی) ، پیشینه تحقیق

- ۴-۱ تئاتر پداگوژیک (تئاتر تعلیمی تربیتی) ۱۳۰
- ۴-۱-۱ تئاتر پداگوژیک : تاریخچه ۱۳۰
- ۴-۱-۲ تئاتر پداگوژیک : انواع و روشها ۱۳۲
- ۴-۱-۳ نمایش خلاق ۱۳۳
- ۴-۱-۴ ویژگیها و اهداف تئاتر پداگوژیک ۱۳۸
- ۴-۱-۵ حوزه های مختلف تئاتر پداگوژیک ۱۴۱
- ۴-۱-۶ روشها و الگوهای تئاتر پداگوژیک کودکان ۱۴۴
- ۴-۱-۷ تئاتر پداگوژیک و تعلیم و تربیت کودک ۱۴۵
- ۴-۲ پیشینه تحقیق و نظریه زوال دوران کودکی ۱۴۵
- ۴-۲-۱ پیشینه تحقیق ۱۴۵
- ۴-۲-۲ نظریه زوال دوران کودکی نیل پستمن ۱۴۶

فصل پنجم : نمونه پژوهی و نتیجه گیری

- ۱-۵ نتیجه گیری ۱۶۰
- ۲-۵ نتیجه گیری و پاسخ به سئوالات و فرضیات پژوهش ۱۶۵
- منابع و ماخذ ۱۷۱
- پیوستها : ۱۷۶
- الف: جداول ۱۷۷
- ب: نمودارها ۱۸۱
- پروژه عملی نمایشنامه: جز پرنده ۱۸۶

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

خشونت و لابلالی گری، پایین آمدن روزافزون سن بزهکاری و رنگ باختن ارزش های اخلاقی در میان کودکان، تغییر زبان گفتاری و در کنار آن به محاق رفتن ادب و احترام نسبت به بزرگسالانی که دیگر برای کودک قابل اعتماد و تکیه نیستند همگی از نتایج هجمه ی گسترده و کنترل نشده ی رسانه در زندگی دوران کودکی می تواند باشد. حال اگر بپذیریم که خاطره دوران کودکی رؤیای شیرین همه ما بزرگترهاست، انصاف و عدالت حکم می کند که با اعتماد خام به ارزش های مدرنیته و به بهانه وابستگی به مظاهر نیازافزای تکنولوژی، کودکان را از نعمت تجربه و رؤیای این بهشت زیبای کودکیشان محروم نکنیم. پستمن می گوید: «تجاوز بزرگسالان به حریم قدس کودکان، جنایت بارتر از اعتراض و عدم توجه کودکان به آداب و سلوک اجتماعی است.» در این تحقیق با بررسی این دوران و شرایط پیش آمده و توجه به اینکه پستمن به عنوان مطرح کننده ی این نظریه راه حلی را برای مواجهه با این پدیده ارائه نداده است. سعی می شود از منظر تئاتر پداگوژی به واکاوی و یافتن راهکار این معضل در تربیت و آموزش کودکان و جلوگیری از کم رنگ شدن زیبایی های دوران کودکی پرداخته شود.

۱-۱ بیان مساله

دوران کودکی یا طفولیت، مرحله ای از عمر یک انسان است که اقتضائات و ایجابات ویژه خود را دارد. روح و جسم لطیف کودک، ظرفیت درگیری و توان حضور در ماجراهای جهان بزرگسالان را ندارد. از این رو در یک جامعه سالم، یک خانواده متعهد، مانع رویارویی او با مسایل بزرگسالان، از خشونت و نابسامانیهای فرهنگی و اخلاقی و جنسی گرفته، تا قتل و کشتار و فجایع روزمره و حتی کاربرد کلمات رکیک و ناسزا می گردد و حد فاصل میان جهان کودک و دنیای بزرگسالان را مورد توجه قرار می دهند، این کار سبب می شود تا زمینه رشد و تکامل سالم روحی و جسمی او، متناسب با اقتضائات خردسالی و ایجابهای عاطفی هماهنگ با ظرفیت و توان محدود او، فراهم آید.

شبیه خون گسترده نظام صنعتی نوین بر فرهنگ بشری و کاراترین ابزار آن یعنی رسانه های تصویری به ویژه تلویزیون و در این اواخر ماهواره، نزدیک به دو دهه است که این حد فاصل و این مرز حائل را از میان برداشته است. امروزه در حالی کودک از هجده ماهگی به تماشای تلویزیون می پردازد- بخصوص در غرب- و از سه سالگی بیننده معتاد این رسانه تصویری است، که در برنامه های این جعبه جادو، تفاوتی میان کودک و بزرگسال وجود ندارد. کشتار و خشونت، آدم ربایی و سرقت، ناهنجاریهای اخلاقی و فرهنگی و اجتماعی، در انواع قالبهای نمایشی و تصویری و حتی پیامهای بازرگانی، پیوسته در معرض دید کودک و بزرگسال، به طور یکسان قرار دارد. ثمره قهری این وضع، ایجاد اختلال و تزلزل در «دوران کودکی» انسانها، تا سرانجام محو و زوال کامل آن خواهد بود؛ بدین معنی که محدود کردن و دگرگون ساختن فضای رشد کودک، و جهت دادن به نشاط و تلاش او، بی توجهی به فضای ذهنی و عنایت نداشتن به آسیب پذیری کودک در مواجهه با ماجراها، حوادث، داستانها و همه دقایقی که باید از چشم و نظر، ذهن و اندیشه کودک دور بماند، تا سلامت روان و رشد متعادل جسم و روح و عقل او را تضمین کند؛ موجبات زوال کودکی و در نتیجه اعوجاج شخصیتی او را در پی خواهد داشت. زوال «دوران

کودکی» یا «افول طفولیت» آسیب اجتماعی بزرگی است که گریبانگیر بشر در جهان متمدن امروز شده است.

در حالی که در مشرق زمین، عنایت به کودک، با توجه به اقتضای جسم و روح او مقوله ای است که همواره مورد توجه بوده است، و حتی دستورهای مذهبی و آداب و سنن اجتماعی فراوانی برای صیانت و پرورش او وجود داشته و اکثراً هم رعایت می شده است؛ به عبارت دیگر «طفولیت» و «دوران کودکی» نمادی فرهنگی و اجتماعی و سرشار از دستورالعملهای مذهبی و سنتی است، ولی در تاریخ مغرب زمین همان طور که خواهیم دید تا قبل از اختراع ماشین چاپ و رواج علم و فرهنگ و عرصه رنسانس، چنین پدیده ای وجود نداشته است.

نکته ای که در این باب جلب توجه می کند و باید توسط پژوهشگران زبان شناس، مورد عنایت و بررسی قرار گیرد، این است که در هیچ یک از زبانهای اروپایی، برای واژه فارسی «کودک» یا عربی «طفل» معادلی کامل و مستقیمی وجود ندارد. این دو واژه دوران معینی را بیان می کنند که حد فاصل میان شیرخوارگی و دوران آموزش دبستانی است. در حالی که واژه های **child** (انگلیسی) و **kind** (آلمانی) و **infants** (لاتین و فرانسه)، گرچه به کودک نیز اطلاق می گردد، ولی در اصل به معنای «فرزند» است. به هر حال «دوران کودکی» با تمامی ویژگیهای تاریخی و فرهنگی و سنتی و مذهبی آن، از بازیهای کودکانه و افسانه ها و قصه ها و سرودهای ویژه گرفته تا آموزشهای مذهبی مناسب و تعلیم و تربیت، همه و همه، در رسانه فراگیر تصویری تلویزیون و ماهواره جایگاهی نداشته و هر روز بیشتر از دیروز از چشم کودک دورتر می گردد. «دوران کودکی» یعنی جهان تصورات و تخیلات و دنیای احساسات و اندیشه کودک، زمانی به انهدام و زوال کامل می رسد که از کودک و خردسال و حتی نوجوان، تنها موجودی با تمنیات و آرزوهای بزرگسالان باقی مانده و آنچه در ذهن و اندیشه او می گذرد، رؤیای جهان بزرگسالان باشد.

انسانی که از دوران شیرخوارگی با یک جهش پا به جهان بزرگسالان می گذارد، چگونه انسانی است؟ آیا انسانی است که زودتر مراحل رشد را طی کرده و در زمان بسیار کوتاهی به مرحله بلوغ و بزرگسالی رسیده است، یا بزرگسال و نوجوانی است که «کودک» و «بچه صفت» مانده است و خواهد ماند؟

«زوال دوران کودکی» غم انگیزترین فاجعه فرهنگی دوران معاصر است، که ثمره قهری سیطره امواج تلویزیونی و ماهواره ای بر محیط اجتماعی و خانوادگی ما می باشد. زمانی که کودک را از جهان کودکی دور می سازیم و زمینه های رشد و پرورش را از او دریغ نمی کنیم و روح لطیف و جسم با نشاط او را به دست امواج دلپذیر ولی سهمگین تلویزیون می سپاریم، برای همیشه راه عروج انسانیت را بر او بسته ایم و فکر و روح و دل او را تسلیم این جعبه جادو ساخته و آمیزه هدفمند و خلاق و پربار او را بی چون و چرا از او و جامعه انسانی گرفته ایم.

نیل پستمن^۱ جامعه شناس و پژوهشگر آمریکایی در نظریه زوال دوران کودکی خود مطرح می کند که به موجب گسترش افسارگسیخته امکانات ارتباطی و عدم تناسب پیشرفت های تکنولوژیک با نیازهای واقعی و نه کاذب بشر و در نتیجه عدم کنترل و نظارت بر تکنیک، لطافت و زیبایی دنیای پر رمز و راز کودکی دستخوش انحراف و اعوجاج گشته و احساس کاذب بزرگسالی و بلوغ و عوارض بیمارگونه ناشی از آن، جایگزین کنجکاوای کودکانه و شادابی کشف راز و رمزهای زندگی و تحرک و پویایی سازنده حاصل از آن شده است. برخی از نتایج این احساس زوددهنگام بلوغ مانند تبدیل بازی های کودکانه نشاط آور و بی تکلف به مسابقات قهرمانی و بازی های ورزشی آکنده از قوانین و مقررات بی انعطاف؛ آگاهی زوددهنگام کودکان از اسرار مگوی دنیای بزرگترها و مناسبات اختصاصی شرایط بزرگسالی و مواردی از این دست همگی ماحصل اثر ناخواسته تکنولوژی در این دوران است.

(پستمن، ۱۳۸۷: ۲۳۷)

^۱ - Neil Postman

حال در این شرایط رسیدن به راهکاری مناسب از طریق تئاتر پداگوژی در کاهش معضلات این پدیده در دوران کودکی بحثی است که این تحقیق آن را پی می گیرد و این سؤال مطرح می شود که آیا تئاتر پداگوژی (تعلیمی تربیتی) با تمام قابلیتها و ویژگیهای آموزشی تعلیمی خود قادر است راه حل کارآمدی برای کاهش اثرات زوال دوران کودکی در عصر رسانه ها داشته باشد یا خیر؟

۲-۱ هدفهای تحقیق

اهدافی که از انجام این پژوهش دنبال می شود عبارتند از:

- یافتن راه حلی مناسب از طریق تئاتر تعلیمی - تربیتی (پداگوژی) به عنوان شیوه ای کارآمد در کاهش اثرات رسانه ها بر روند رشد شخصیتی و رفتاری دوران کودکی.
- شناخت میزان همسویی و قابلیت هنر تئاتر در همراهی و انطباق با پیشرفتهای تکنولوژیک رسانه ها و جذابیتهای آنها.
- فراهم آمدن زمینه ای برای استفاده از تئاتر پداگوژی در مواجهه با اثرات رسانه ها و تکنولوژیهای عصر رسانه .
- شناخت مشکلات و موانع تئاتر پداگوژی در مواجهه با نظریه زوال دوران کودکی.

۳-۱ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزش انتخاب

انجام این پژوهش از جنبه های مختلف حائز اهمیت است.

خشونت و لایابالی گری، پایین آمدن روزافزون سن بزهکاری و رنگ باختن ارزش های اخلاقی در میان کودکان، تغییر زبان گفتاری و در کنار آن به محاق رفتن ادب و احترام نسبت به بزرگسالانی که دیگر برای کودک قابل اعتماد و تکیه نیستند همگی از نتایج جامعه ی گسترده و کنترل نشده ی رسانه در

زندگی دوران کودکی می تواند باشد. حال اگر بپذیریم که خاطره دوران کودکی رؤیای شیرین همه ما بزرگترهاست، انصاف و عدالت حکم می کند که با اعتماد خام به ارزش های مدرنیته و به بهانه وابستگی به مظاهر نیازافزای تکنولوژی، کودکان را از نعمت تجربه و رؤیای این بهشت زیبای کودکیشان محروم نکنیم. پستمن می گوید: «تجاوز بزرگسالان به حریم قدس کودکان، جنایت بارتر از اعتراض و عدم توجه کودکان به آداب و سلوک اجتماعی است.» (پستمن، ۱۳۸۷: ۵۳)

سرگرمیهای تلویزیونی و برنامه های بسیار متنوع ماهواره ها، بویژه سریالها و فیلمهای تخیلی، عشقی، جنسی و جنایی و همچنین رواج برنامه های غیراخلاقی و نیز کاهش قباحت جرایم، رواج روزافزون مواد مخدر و در کنار همه اینها، فقدان عواطف خانوادگی، بی توجهی پدران و مادران به مسایل روحی، تربیتی و حتی بهداشتی فرزندان و سرانجام، کاهش معیارهای اخلاقی و انسانی در سیاست و اجتماع و وجود تناقض در گفتار و کردار بزرگان سیاست و گسترش هرزگی و بی بند و باری در میان آنان دلیل این اتفاق ناخوشایند یعنی زوال و افول دورانی طلایی از زندگی فرزندانمان است. جوانانی که با تلویزیون بزرگ شده اند، بخصوص خردسالانی که در دوران پیش دبستانی با تلویزیون خود انس گرفته اند، هنگامی که در یک اجتماع واقعی - و نه تلویزیونی - شرکت می کنند، اغلب نمی دانند چگونه رفتار کنند. دیدن رویدادهای اجتماعی از صفحه تلویزیون، معیاری بر آنان عرضه نکرده است که چگونه صبر و تمرکز و آرامش و استماع سخنان موافق و مخالف و سکوت و حتی طریقه نشستن و لباس پوشیدن را در محافل عمومی رعایت کنند. تماشای مستمر تلویزیون قدرت تصور، تخیل و حافظه انسان را به شدت کاهش می دهد و بدون نقش فعل این دو عامل اساسی، درک و فهم و اظهار معقول و منطقی، پیام دریافت شده یا دریافت کرده، دشوار و در شرایطی چه بسا غیرممکن باشد.

حال در این تحقیق با بررسی این دوران و شرایط پیش آمده و توجه به اینکه پستمن به عنوان مطرح کننده ی این نظریه راه حلی را برای مواجهه با این پدیده ارائه نداده است. سعی می شود از منظر تئاتر

پداگوژی به واکاوی و یافتن راهکار این معضل در تربیت و آموزش کودکان و جلوگیری از کم رنگ شدن زیبایی های دوران کودکی پرداخته شود.

۴-۱ سوالات یا فرضیه های تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه)

- تئاتر تعلیمی تربیتی (تئاتر پداگوژی) می تواند یکی از راهکارهای مناسب در جلوگیری از اثرات سوء رسانه ها و زوال یافتن دوران کودکی باشد.
- در عصر رسانه، هنر تئاتر تا چه اندازه می تواند با رسانه های متنوع رقابت نماید و جذاب باشد؟
- آیا با وجود پیشرفتهای بسیار تکنولوژی و اثرات رفتاری زیاد آن بر زندگی کودکان، تئاتر پداگوژی می تواند از نظر اجرایی اقبالی در سیستم تعلیمی تربیتی داشته باشد؟

۵-۱ چهارچوب نظری تحقیق

- تئوری و نظریه زوال دوران کودکی نیل پستمن
- نظریه های مطرح شده درباره تئاتر پداگوژی
- نظریه های مختلف روانشناسی رشد کودکان
- نظریه های جامعه شناختی و روانشناختی رسانه

۱-۶ تعاریف عملیاتی متغیرها و واژه های کلیدی

- **تعلیم و تربیت** : فراهم آوردن زمینه ها و عوامل به فعلیت رساندن یا شکوفا ساختن شخص در جهت رشد و تکامل اختیاری او به سوی هدفهای مطلوب و بر اساس برنامه ای سنجیده شده.
- **دوران و مفهوم کودکی**: مفهومی نو از نظر علمی که کلیه نیازها و ویژگیها و مختصات روانی، اجتماعی و فرهنگی کودک را در بر می گیرد.
- **رشد کودک**: همه تغییرات و تحولاتی که از زمان تولد تا هنگام نوجوانی در بدن و ذهن کودک انجام می پذیرد.
- **بازی**: فعالیتی مفرح است که از یک یا چند بازیکن تشکیل شده است و اهدافی مانند سرگرمی و بعضی موارد آموزشی می تواند داشته باشد.
- **تئاتر کودک**: حوزه ای از تئاتر که اختصاصا با در نظر گرفتن شرایط روحی ، روانی ، جسمی و ذهنی کودکان با استفاده از ابزارهای مخصوص بخود برای کودکان به اجرا در می آید.
- **نمایش خلاق**: یکی از گونه های تئاتر پداگوژیک که ترکیبی از تئاتر و تعلیم و تربیت است که بر اساس متدهایی توانایی های بالقوه انسان را بالفعل در می آورد.
- **تئاتر پداگوژیک**: تئاتری که بر پایه تعلیم و تربیت در حوزه های مختلف مانند کودکان ، بزرگسالان ، بزهکاران و غیره سعی در تصحیح ضعفها و پرورش خصوصیات مثبت و اساسی شخصیتی و رفتاری شخص در حوزه مورد نظر دارد.
- **رسانه**: به معنی هر وسیله ای است که انتقال دهنده فرهنگها و افکار عده ای باشد؛ مصادیق آن در این تحقیق تلویزیون ، ماهواره ، اینترنت است.

- نظریه زوال دوران کودکی: نظریه ای که نیل پستمن در رابطه با اثرات مخرب رسانه های تصویری بر رشد کودکان و گذار آنها از مرحله دوران کودکی مطرح نموده است.

۱-۷ روش تحقیق

روش تحقیق توصیفی ، میدانی

تحقیق توصیفی یا تحقیق غیرتجربی با روابط بین متغیرها، آزمودن فرضیه‌ها، پروراندن مفاهیم و قوانین کلی، اصول و یا نظریه‌هایی که دارای روائی جهان شمول است، سروکار دارد. این روش به روابط تابعی توجه دارد. انتظار می‌رود که اگر متغیر X به طور سیستماتیک با متغیر Y مربوط باشد، احتمال پیش‌بینی پدیده‌ای امکان‌پذیر بوده و نتایج حاصل احتمالاً فرضیه جدیدی را مطرح می‌کند که باید مورد آزمایش قرار گیرد. در اجرای یک طرح تحقیق توصیفی، متغیرها را دست‌کاری نمی‌کند و یا برای وقوع رویدادها، شرایطی را به وجود نمی‌آورد. در واقع، اگر هیچگونه مشاهده یا تحلیلی نیز انجام نمی‌گرفت، وقایعی که مشاهده و توصیف می‌شوند اتفاق می‌افتادند. تحقیق توصیفی شامل وقایعی است که قبلاً اتفاق افتاده‌اند که ممکن است به وضعیت زمان حال ارتباط داده شوند. در قسمت میدانی نیز برای اطمینان از وجود روابط میان متغیرها بر اساس یکی از روشهای میدانی که در این پژوهش از طریق پرسشنامه، کلیت این روابط بررسی شده است.

۸-۱ منابع پژوهش

- کتابخانه ها (مقالات ، پایان نامه ها و کتابهای چاپ شده در حوزه های مرتبط با موضوع)
- اینترنت (مقالات ، اخبار ، وب سایتهای مرتبط و ارتباط با صاحب نظران و سایر پژوهشگران و مراکز پژوهشی داخلی و خارجی)
- منابع دیداری (مصاحبه با صاحب نظران و دست اندرکاران مرتبط با حوزه پژوهش، نمونه های مختلف کودکان مرتبط با کودک رسانه و تئاتر پداگوژی)
- آرشیوهای خبری و فیلمهای مستند ساخته شده مرتبط با موضوع

۹-۱ جامعه و حجم نمونه

جامعه آماری این پژوهش خانواده هایی را که به نوعی کودکانشان در ارتباط با رسانه قرار دارند را در بر می گیرد . در واقع در این تحقیق رفتارهای سوء پیش آمده برای کودکانی که تحت تاثیر فضای رسانه ای مدرن هستند مد نظر بوده است که با توجه به محدودیتهای محقق ، در سطح شهر تهران و در مکانهایی مانند جلوی آموزشگاههای زبان، دبستانها و کودکستانها به عنوان نمونه آماری از طریق مصاحبه شفاهی با والدین ۱۱۷ خانواده به صورت ساده تصادفی مورد بررسی قرار گرفته است.